

Cesta do Mujnaku

Kousek před Mujnakem se vypíná mohutný betonový monument s rudým nápisem „Moynaq“ a bílou rybou, rackem a vlnkami na bleděmodrém podkladě. Stejně jako zrezivělé vraky lodí uvězněné v písku připomíná rybářskou historii města a zašlou slávu Aralského jezera. O chvíli později stojíme na dně jezera a nevěřičně procházíme mezi torzy lodí, které tady smutně stojí vyrovnané v řadě vedle sebe. Jejich snímky obletěly svět a staly se jakýmsi symbolem zdejší ekologické katastrofy. Setkáváme se tady s turisty z Belgie a motorkářem z Německa. Na útesu nad jezerem se buduje památník mapující zkázu Aralu. Nikdo už nevěří, že se podaří jezero zachránit. Poblíž se staví také jurtový kemp pro turisty. Provází nás v něm místní chlapík jménem Bachram a ukazuje nám, jak jurty vypadají uvnitř. Můžeme si prohlédnout, kde turisté budou spát a kde budou jíst. Jurty jsou krásné, nové, vyložené pohodlnými měkkými koberci. Jako správné karakalpácké jurty i ty Bachramovy tvoří obvodové stěny z rákosy a zdobí je zvenku pásy látky protínající střechu. Bachram má velké plány a těší se, až bude vše hotové a bude moci přivítat

Uvnitř jurty

Vrak lodí na bývalém dně Aralského jezera

první návštěvníky. Turismus je vedle plánované těžby ropy a zemního plynu jedna z mála možných nadějí zdejšího regionu.

Přístav
na suchu

Zato v zaprášených ulicích Mujnaku panuje podobně skličující nálada jako v kazašském Aralsku. Ruku v ruce s mizející vodou v jezeře se postupně vytratil rybářský průmysl. Zavřela se většina konzerváren. Místní obyvatelé ztratili práci. Odhaduje se, že osob závislých na obživě spojené s Aralským jezerem může být v celém regionu okolo šedesáti tisíc. Pesticidy z bavlníkových polí a sůl tady navíc zcela znehodnotily pitnou vodu a kontaminovaly zemědělskou půdu. Mnoho původních obyvatel se odstěhovalo. Ti, co zůstali, trpí velmi často kvůli zamoření oblasti toxickými látkami respiračními chorobami, dramaticky se zvýšil výskyt rakoviny a zkrátila se i průměrná délka života.

Problémy s pitnou vodou si naplno uvědomíme i my. Na cestě jsme vždycky zvyklí pít stejnou vodu jako místní. Ještě tentýž večer požádáme v Mujnaku jednu paní, která právě zalévá svoji skromnou

zeleninovou zahrádku, o vodu do kanystru. Jak už bývá zvykem, sympatická paní nám ráda trochu vody věnuje. Pít vodu na zalévání se však nakonec neodvážíme, a tak si ji před pitím nalejeme do filtrační láhve, která by měla vodu všech nečistot zbavit. K našemu překvapení ale voda přefiltrovat nejde a až později si uvědomíme, že filtr v láhvi znehodnotila všudypřítomná sůl a láhev už nepůjde použít. Zničená láhev, která nám měla sloužit na celé cestě, nás pochopitelně mrzí, ale nakonec je to pořád jen láhev a víme, že si můžeme při nejhorším vždycky koupit vodu balenou. Místní ale na výběr nemají. Na balenou vodu jim většinou nezůstávají peníze, a tak vodu z přílehlých vodních kanálů převařují. Varem se sice zbaví bakterií, ale nikoliv zbytků hnojiv a pesticidů. Toxický koktejl obsažený ve všudypřítomném prachu tedy nejen dýchají, ale dokonce ho i pijí.

Vraky lodí